

RS Global
Journals

Scholarly Publisher
RS Global Sp. z O.O.
ISNI: 0000 0004 8495 2390

Dolna 17, Warsaw, Poland 00-773
Tel: +48 226 0 227 03
Email: editorial_office@rsglobal.pl

JOURNAL	International Journal of Innovative Technologies in Social Science
p-ISSN	2544-9338
e-ISSN	2544-9435
PUBLISHER	RS Global Sp. z O.O., Poland
ARTICLE TITLE	LINGUOPRAGMATIC ASPECT OF NON-CATEGORICAL EXPRESSIONS IN ENGLISH SCIENTIFIC DISCOURSE
AUTHOR(S)	Oksana Torosian, Alevtyna Sheliakina
ARTICLE INFO	Oksana Torosian, Alevtyna Sheliakina. (2022) Linguopragmatic Aspect of Non-Categorical Expressions in English Scientific Discourse. <i>International Journal of Innovative Technologies in Social Science</i> . 3(35). doi: 10.31435/rsglobal_ijitss/30092022/7855
DOI	https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/30092022/7855
RECEIVED	17 July 2022
ACCEPTED	25 September 2022
PUBLISHED	30 September 2022
LICENSE	 This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License .

© The author(s) 2022. This publication is an open access article.

LINGUOPRAGMATIC ASPECT OF NON-CATEGORICAL EXPRESSIONS IN ENGLISH SCIENTIFIC DISCOURSE

Oksana Torosian

кандидат філологічних наук, доцент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий інститут філології, кафедра англійської філології та міжкультурної комунікації,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9160-9871>

Alevtyna Sheliakina

кандидат філософських наук, доцент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий інститут філології, кафедра англійської філології та міжкультурної комунікації,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0067-8773>

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/30092022/7855

ARTICLE INFO

Received 17 July 2022

Accepted 25 September 2022

Published 30 September 2022

KEYWORDS

Academic Discourse, Scientific Style, Cautious Language, Hedging, Pragmatics.

ABSTRACT

English is the main means of international communication in the field of science, which is due to a number of factors, namely the rapid development of science and modern technologies, the process of globalization, and the growth of scientific information. Accordingly, the attention of linguists to the linguistic features and characteristics of English scientific discourse is growing. Despite a fairly large amount of scientific research, some aspects of English academic communication need further clarification. The article deals with the problem of cautious language in the academic environment. The main issues discussed are the category of cautiousness in the language, the linguistic means of its realization in the scientific texts, and its pragmatical features. The results show that hedging is a necessary pragmatical component of academic writing, presented by different lexical and lexical-grammatical means. Further research is perspective due to the connection of this problem with intercultural communication, the theory of translation and teaching the English language.

Citation: Oksana Torosian, Alevtyna Sheliakina. (2022) Linguopragmatic Aspect of Non-Categorical Expressions in English Scientific Discourse. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 3(35). doi: 10.31435/rsglobal_ijitss/30092022/7855

Copyright: © 2022 Oksana Torosian, Alevtyna Sheliakina. This is an open-access article distributed under the terms of the **Creative Commons Attribution License (CC BY)**. The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.

Вступ. Одним з пріоритетних завдань для сучасного науковця, викладача вищого навчального закладу чи студента є оволодіння знаннями про науковий дискурс та навичками академічного письма англійською мовою, що очікувано дасть змогу ефективно представляти свої наукові напрацювання англійською мовою у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях і суттєво знизить ризик виникнення комунікативних невдач будь-якого рівня, отже, сприятиме інтеграції до світового академічного простору. Це завдання є досить актуальним в сучасних умовах розвитку та поглиблення інформаційних процесів, міжнародних обмінів, академічної мобільності.

Питання, пов'язані з науковим дискурсом та академічним письмом, є досить популярними у науковій спільноті, зокрема їм присвячена ціла низка наукових видань Бейлі Стівен, 2018; Дороти Е. Земах, Ліза А. Румісек, 2017; Карен П. Макбет, 2010; Мішель Винке, 2012та ін.

Мета нашого дослідження – проаналізувати категорію категоричності /некатегоричності, що є однією з характерних особливостей англomовного наукового дискурсу; описати мовні засоби її вираження; визначити прагматичний потенціал зазначених конструкцій.

Джерелами ілюстративного матеріалу слугували наукові статті, представлені у відкритому доступі протягом останніх трьох років на платформі ScienceDirect, зокрема, з видань *Journal of Pragmatics; Discourse, Context & Media; International Journal of Educational Research*.

Результати дослідження.

В науковому стилі функція повідомлення завжди домінує, що є однією з його характеристик поруч із відсутністю експресивно-емоційних елементів, точністю, безпристрасністю, об'єктивністю висловлювання. Втім, слід зауважити, що під час опрацювання наукового матеріалу завжди є необхідність його аналізу й інтерпретації (особистої думки), яка може супроводжуватись оцінкою (як, наприклад, в наукових історичних текстах). Отже, з одного боку, мовець в контексті наукового дискурсу презентує об'єктивні результати наукових досліджень, а з іншого – інтерпретує їх, вдаючись до оцінних висловлювань. Оскільки будь-яка теорія чи результат дослідження є потенційним об'єктом конструктивної критики або суттєвого вдосконалення, в сучасному науковому дискурсі склалися певні етичні норми спілкування, які вимагають толерантності, гнучкості мислення, критичного ставлення не тільки до чужих, а і до власних наукових результатів. Тому однією з ознак сучасного науково дискурсу (і англomовного зокрема) є застосування некатегоричних висловлювань, які:

- створюють передумови для ефективного продовження наукової дискусії, для доповнень або навіть ревізії викладених результатів;
- реалізують принцип комунікативної кооперації, підтримують позитивний мікроклімат спілкування, сприяють максимальній успішності мовленнєвих актів, що, відповідно, виконує важливу прагматичну функцію; (Милянчук 2005, с.14-30);
- дозволяють вченому ознайомити аудиторію зі своєю позицією, не нав'язуючи власної думки, та демонструють готовність до критики.

У сучасній лінгвістиці для позначення цього шару лексики послуговуються терміном хеджинг (*hedging, hedges*), який увів у науковий обіг Дж. Лакофф, і розумів його як використання фраз, характерною рисою яких є «розмите» тлумачення, і, відповідно, основна функція полягає у передачі нечіткого значення (Lakoff 1973, 471). Дж. Скелтон під хеджами розуміє будь-які мовні засоби, що використовуються мовцем для позначення відсутності повної прихильності до факту або бажання не висловлювати її категорично. (Skelton). К. Хайланд вважає хеджинг комунікативною стратегією для посилення чи послаблення ілюкутивної сили висловлення, яка вербалізується через мовні сигнали-хеджі (Hyland 1998). О. Бондар розглядає хеджі або некатегоричні висловлювання як дискурсивні маркери мовленнєвого дистанціювання, які характеризують ступінь впевненості, визначеності, компетентності, категоричності мовця, розмежовують зміст висловлення та інтенцію мовця та дозволяють зменшити авторську відповідальність за зміст висловлювання. (Бондар 2015).

Крім терміну хеджинг, який є характерним для англійської традиції, в лінгвістиці для позначення таких висловлювань послуговуються термінами «cautious writing», некатегоричні висловлювання, епістемічна модальність, модальні слова, приблизна номінація (апроксимація) та прагматичні ідіоми.

Функціонування категорії категоричності/некатегоричності в англomовному науковому дискурсі також обумовлено культурними нормами мовленнєвої поведінки. Багато дослідників англійської мови відзначають такі особливості спілкування як ввічливість, кооперативність, дистантність, мінімум імпозитивності (безпосереднього впливу на співрозмовника) та оціночних суджень (як негативних, так і позитивних). (Ільченко 2002, 74).

У лінгвістичній літературі описані різноманітні прийоми хеджування. За британським вченим К. Хайлендом, засоби дистанціювання найчастіше виражені дієсловами (e.g. *indicate, suggest, propose, appear, believe*), епістемічними прислівниками (e.g., *probably, possibly, apparently, essentially, somewhat, quite, slightly, rarely, relatively*), епістемічними прикметниками (e.g. *likely, possible*), та модальними дієсловами (e.g. *may, should*) (Hyland 1998, 102). Існують й інші класифікації, як от: аксіологічні предикати, які часто включають ключові слова «*assess*» або «*assessment*» (*scientific assessment of events, assessment of the world, correct assessment, to reach a*

correct assessment, the system of assessment), модальні дескриптори і модальні дієслова (*can, may, might, would*), апроксиматори: модальні прислівники (*possibly, perhaps, probably*), безособові дієслова (*seem, evident, suggest, hold*), конструкція *rather than*. (Миньяр-Белоручева 2012).

Частота та типологія некатегоричних висловлювань в наукових роботах англійською мовою керується вимогами наукового стилю мовлення. Такі висловлювання зустрічаються у всіх структурних частинах наукових статей: у вступі – для обґрунтування позиції автора та формулювання нової ідеї; в основній частині – при посиланні на роботи інших дослідників, розвитку гіпотези і опису дослідження; в заключенні – для уникнення критики при формулюванні висновків наукової розвідки.

Стратегія хеджування (дистанціювання) реалізується за рахунок різнорівневих мовних засобів, серед яких можна виділити лексичні, лексико-граматичні та синтаксичні засоби дистанціювання. Наша наукова розвідка дозволила отримати наступні результати.

Найбільш типовим та частотним є вживання лексичних засобів хеджування, а саме:

- 1) модальні дієслова та вирази
 - Such tools may not be suitable
 - This tool can facilitate
 - There might be various related topics
 - Exploration of multiple aspects of online discussions could become tedious
 - The corpus tools might not allow encoding of their structure
 - It might be best to examine
 - Most corpus tools may not allow such flexibility
 - ...are more likely to trigger responses
- 2) апроксиматори кількості, ступеня, міри, частотності (*a little, kind of, sort of, a little bit, somewhat, fairly, rather, around, approximately*) -
 - Both studies only examined the language practices in individual comments, rather than the interactions
 - Rather than keeping them in the same corpus
 - Concordance reading might be limited to the specific postings rather than the whole threads
 - Collocation analysis is typically conducted
 - The EA page mainly uses material processes
 - Many researchers have utilized corpus linguistics methodology
 - An increasing number of Australian organisations and charities
 - More than half of lower secondary school-age children are not acquiring minimum proficiency, and most are in low- and lower-middle income countries
 - These practices are often perceived to be objective and material
- 3) дієслова з семантикою епістемічної модальності
 - This special issue attempts to demonstrate
 - This approach allows comparison
 - The key questions tend to centre around
 - This rather dismissive comment suggests

Серед найбільш частотних уживаних лексико-граматичних та синтаксичних засобів нами виділені:

- 1) пасивні конструкції
 - This may of course be represented both as a physical journey (such as changing jobs) or a mental journey (such as a shift in attitudes).
 - These teachers were approached to take part in the study
 - A narrative analysis was undertaken of the interviews.
 - A conversation can be seen as a sequence of actions or conversational moves
 - The communicative functions of the keywords within a reply might be better interpreted in light of the whole thread
- 2) безособові речення:
 - Thus, it is important to augment formal one-on-one mentoring programs
 - It ought to be evident that teaching children is far more complex
- 3) підрядні речення поступки
 - Although research of this nature can never be neutral it is hoped that ...

– However, the analysis of educational needs for pre-service teachers' digital competence has not been conducted yet, although researchers had discussed various findings such as the level of digital competence and its relationship with related variables

4) умовний спосіб

– it would seem

5) речення гіпотетичної модальності

– It is surely more than a little presumptuous for anyone

Висновки. Таким чином, категорія категоричності/некатегоричності в англійському науковому дискурсі представлена різноманітними лексичними та лексико-граматичними засобами. Мовні засоби хеджування використовуються для зменшення категоричності тверджень і для регулювання принципу кооперації, мається на увазі послаблення ілюктивної сили висловлювання, яке, інакше, може звучати дещо неввічливо, занадто емоційно або наполегливо. Функціонування засобів хеджування в англійській комунікації детерміновано прагматикою мовленнєвого акту, нормами наукового стилю та етнокультурним чинником. Подальше вивчення категорії категоричності/некатегоричності в науковому дискурсі є перспективним з огляду на зв'язок цієї проблеми з теорією комунікації (у сфері міжкультурного спілкування), теорією перекладу, практикою викладання іноземних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bailey S. (2018). *Academic writing. A Handbook for International Students*. Publisher: Routledge.
2. Dorothy E. Zemach, Lisa A. Rumisek. (2017). *Academic writing: from paragraph to essay*. Oxford, U.K.: Macmillan Education.
3. Hyland K. (1998). *Hedging in Scientific Research Articles*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
4. Karen P. Macbeth. (2010), "Deliberate false provisions: The use and usefulness of models in learning academic writing," *Journal of Second Language Writing*. 33–48.
5. Lakoff G. (1973), "Hedges: a study in meaning criteria and the logic of fuzzy concepts," *Journal of Psychological Logic*, 471.
6. Michelle Vyncke (2012), "The concept and practice of critical thinking in academic writing: an investigation of international students' perceptions and writing experiences," MA in English Language Teaching and Applied Linguistics. Supervisor: Dr Ursula Wingate King's College London.
7. Skelton J. *The Care and Maintenance of Hedges*. [Електронний ресурс]/ J. Skelton. - Режим доступу до ресурсу: <http://eltj.oxfordjournals.org/content/42/1/37.full.pdf+html>.
8. Бондар О. Ю. (2015), «Засоби дистанцювання у навчанні іноземного наукового мовлення студентів непрофільних спеціальностей/ формування середовища навчання англійської мови у Вищих навчальних закладах», Матеріали IV-го науково-методичного семінару (Київ, 27 листопада 2015 року), ст.86.
9. Ільченко О. М. (2002). *Етикет англійського дискурсу : монографія*. – К. : ІВЦ «Політехніка», 2002. – 288 с.
10. Милянчук Н. С. (2005). *Лингвопрагматическая категория некатегоричности высказывания в научном стиле современного русского языка : дис. ... канд. филолог. наук : 10.02.01*. – Владивосток, 2005. – 214 с.
11. Миньяр-Белоручева А. П. (2012). *Способы выражения некатегоричности высказывания в английских научных исторических текстах*. - Вестник ЮУрГУ, № 2, 2012. - С. 29-32.
12. Ярхо А. В. (2010). «Референціальний хеджинг як стратегія етикетизації у дискурсі англійської науково-дослідницької статті: контрастивний аналіз». - Вісник ХНУ № 930. - 2010. - С. 82-90.